

ДЕМОНСТРАЦІЯ РОБІТНИЦТВА ПІВ-НІЧНОГО ВІННІПЕГУ.

Велика демонстрація класової свідомості робітництва північного Вінніпегу відбулася в четвер 26 листопада ввечері в Укр. Р.б. Домі.

Як відомо поза-вінніпегському робітництву з оголошень в "У.Р.В.", а місцевому це й з передвиборчих бюлетенів Комуністичної Партії Канади, останній передвиборчий мітинг Компарті Канади мав відбутися 26 листопада в Укр. Р.б. Домі. В вінніпегській місцевій передвиборчій кампанії Комуністична Партія Канади мала всього тільки два мітинги: в неділю, 22 листопада в партійній залі на Селкірк евію і цей останній в У.Р.Д. Лише цих двох мітингів мала вона за цілу передвиборчу кампанію, даючи повну волю своїм противникам навіть пана випирати на своїх мітингах, які вони устроювали кожного вечора в різних школах та своїх локалях.

Правда, в Укр. Р.б. Домі відбувся ще один мітинг в середу 18 листопада, але то був інформаційний мітинг для членства робітничих організацій і їх близьких симпатиків.

На початку виборчої кампанії ніхто й не мріяв, що вона прибере такий авантюрний характер. Але з'явився хрунівський кандидат Русів і їх "братів Славян" з під шляхетської звідки, завдяки їх подлим виступам на своїх мітингах, а головне в польсько-панській пресі проти робітництва боротьба прибрала щораз авантюрніший характер.

Ще до українських робітників. Виборчі бюлетени Компарті Канади в англійській мові, сенсаційні відкриття в них господарки батьків міста так само зацікавили і англійське та інше робітництво, яке громадянськи прийшло на останній передвиборчий мітинг Компарті.

Вже в 8-й годині вечора У.Р.Д. була битком набита. Люди стояли в проходах, в коридорі, тиснулися до середини, де не було вже місця. Прийшлиш очищення цілу сцену, підтягнути всі куртини, заставити сцену лавками і кріслами і вмістити на ній поверх сотку людей, оставляючи на самому фронті місце для маленького столика для голови мітингу і для промовців.

Ще перед піднесенням куртини, дівчора з Ліги Комуністичної Молоді (молоді піонерів), розмістившись там, де місце для оркестру, як оселеди в бочці, відібрали кілька власних пісень, що вони їх придумали для виборів.

В салі вже серйозна робітничая публіка ріжких національностей, хоч переважують укра-

їнські робітники. Публіка, яка прийшла послухати промовців тої партії, якої передвиборчі бюлетени вона читала, на яку вона читала наклади в англійській, українській і польській пресі, налади на яку вона чула з уст буржуазних промовців і їх наймитів на членських мітингах. Робітничая публіка прийшла почути відповідей. Прийшли також почути відповідь з десятки агентів з "русійсько-славянського" союзу.

І почули. Почули як одні, так і другі. І коли робітничі вітали відповіді промовців Компарті бурними оплесками, агенти сиділи мовчки, як вводи в рот набрали. Ніхто з них не зголосився до слова, хоч голова мітингу на самому вступі заявив, що коли хто з наших противників хоче говорити, йому дається на це спромугу. Ніхто з них не зголосився. Ніхто по закінченню мітингу навіть не відважився поставити хоч одне запитання, або сказати з салі, що та чи інша заява котрогось з промовців не відповідає дійсності. Мовчали хруні, бо вони здатні тільки подлими способами вмовчати.

Але переходимо до мітингу. Головував на мітингу т. Колішник, а першим промовляв від К.П.К. т. Леслі Моріє. Другим говорив т. Попович в англійській мові. Повзуту т. Поповича на платформі публіка привітала бурними оплесками, а молоді піонери своєю піснюю. В англійській мові т. Попович говорив яких 30 минут. Крім него в англійській мові було два промовці від Компарті і двоє від Незалежної Партії Праці. Після т. Поповича від Компарті промовляв в англійській мові т. Бартоломю, а відтак заряджало було добровільну колекту.

Після колекти з короткою промовою виступив кандидат на мейора міста від Незалежної Партії Праці Тіффін, а за ним з такою-ж короткою промовою виступив кандидат тої-ж партії на шкільного тростя МенДонел. Цей промовець, одначасно, як секретар відділу Незалежної Партії Праці в північному Вінніпегу, категорично заперечив брехні русійсько-польського союзу про те, що його партія є проти комуністів в цих виборах та що між Незалежною Партією Праці а русійсько-польським бльоком Якімішчака є яке небудь порозуміння, або була яка небудь переписка. Він сказав, що хоч його партія ризикує що до способів боротьби проти капіталу з комуністами, але вона боїться проти капіталу так са-

мо як і комуністи і амагає до тої самої остаточної мети, що й комуністи, тому вона не виступає проти комуністів в цих виборах.

Коли говорити про дальший хід мітингу, то я сказав-би, що якраз в цьому місці закінчилась перша половина мітингу. Друга половина відбулася в українській мові і її заповнює своєю промовою сам т. Попович. Коли я дивився на публіку, то бачив, що вона цієї половини якраз чекала. Українська робітничая публіка хотіла почути, що скаже їх представник на останні брехні хрунівського бльоку, що він скаже у відповідь на меротну летючку Русівів, а навіть на підлітні особисті напади хрунів на т. Поповича та на його родину. Перше це цікаві були почути і "секунд-тенд" післяці "старших" панських наймитів. Отже вони й почули та тихенько проликули.

Тов. Попович мало присвятив їм міся в своїй промові з'окрема. Він відповідав панським наймитам точка за точкою з виборчої програми Комуністичної Партії Канади. Широко пояснював кожну точку і прикінці питав присутніх: "Правильна ця наша точка?" "Правильна" — лунали у відповідь. "Годітеся ви з нею?" "Годітеся!" — була відповідь. "То-ж голосуйте за нею завтра".

Директно відповідав він волягам робітників прикінці своєї промови. Це була найвселіша частина мітингу. Своєю відповіддю Русіям почав промовляти читанням їх "деклараций", поміщеної в двох польських газетах: "Газети Католіцій" і "Час" в польській мові. Цю "декларацию" про панську "польсько-русійську" згоду підписали в імені польських, українських, німецьких і російських товариств і організацій русійський адвокат Дик, "шведичіоци" і Болівікі, "секретарі". Саля агента від себе коли Попович прочитав підпис цих "продивників" русійсько-польсько-німецько-російських союзників.

(Нікаво, що ця декларация русійсько-польських панів не поміщена в своїх українських газетах, тільки в польських. А ще цікавіше, що в день виборів сам адвокат Дик заявив т. Поповичові і іншим нашим товаришам, що він цієї відповіді не підписував, але що його імя підписали без його відома і він про цю відозву довідався аж після мітингу в У.Р.Д.) Далі з тої самої "Газети Католіцій" тов. Попович прочитав, як вона пише про 15 минут до 12-01, як т. Попович скінчив промову і всі присутні сиділи докінця, не рушившись а місяця, а закінчення промови відкрили бурливими оплесками одобрення.

селіянина і садорить на ній підтої самої остаточної мети, що й комуністи, тому вона не виступає проти комуністів в цих виборах.

Важливи передвборчу летючку Русівів, підписану "представниками" 20-ох українських і польських товариств, т. Попович сказав: Всі ті підписи підписані без відома членства тих організацій. Якщо в салі є хтось з членів цих товариств, хай встане й докаже мету, що цю летючку читано на зборах членства, або що членство тих товариств взагалі давало право цим одиначкам підписувати цей панський на робітників? Ніхто не обізвався.

Далі тов. Попович заявив, що під цю летючку підписано багато людей без їх відома. І на доказ цього перешити листа від робітничка Лучника, члена Заповомого Братства св. Михаїла, який категорично заявляв, що він нічого спільного з панськими агентами не має і його називає за Зап. Братство св. Михаїла підписано без його відома і без відома агаданого Братства. Польський робітничка Конарскі, якого підписано на летючці ніби за Товариство при Народові Кооперативі, заявив, що був на конференції в Народнім Домі, але репрезентував не Сендзика тільки Галдзіньскіго. Коли-ж Галдзіньскіго зрештував, то він (Конарскі) відмовився брати участь у виборчій кампанії. Другий польський робітничка, Машонг, якого підписано на тій-же летючці за те-ж саме товариство, зовсім не брав участі в конференції і ніякої летючки не підписував. Він заявив, що заскарижив-би до суду тих людей, які фальшиво підписали його називом без його відома, коли-б йому хто в цій справі допоміг. Ось яким захарством послуговувалися русійсько-польські пані.

За німецькі клуби панські агенти нікого не підписали, а навіть не подали назв тих клубів, що з ними "злучились". Тимчасом ті німецькі клуби не дали Русіям навіть салі на мітинг. Отже осталися тільки польські пані і єсьондані, які тримають з Русіями, а яких Русіям зуть Славянами, та яких російські чорносоєтці.

Коли в дальшій своїй промові т. Попович наводив приміри з життя робітників в Вінніпегу і в Канаді взагалі, то це так заціпляло робітників за живе, що деякі з них вставали на салі, і давали це свої потвердження правдивості наведених т. Поповичем фактів. Було вже 15 минут до 12-01, як т. Попович скінчив промову і всі присутні сиділи докінця, не рушившись а місяця, а закінчення промови відкрили бурливими оплесками одобрення.

По скінченню промови голова считав, чи має хто які питання. Так, питання поставили, але в них робітничка просили пояснення, як голосувати, які ще є робітничі кандидати і т. ин., взагалі, питання інформаційного характеру. Ні один противник не розкрив роту, щоб запитати те, чи інше, чи сказати, що те або інше в промові т. Поповича неправда. А робітничка-ж на їх мітингах засипали їх своїми питаннями.

Коли спустилася куртина, присутні в салі почали співати "Інтернаціонал", а молоді закінчили мітинг своїми піснями. Так відбувся найбільший мітинг в сьогорічних місських виборах в Вінніпегу, а в північному Вінніпегу один з найбільших мітингів взагалі.

Учасник.

НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

УКРАЇНІЗАЦІЮ БУДЕ ЗАКІНЧЕНО НА ЧАС.

На найбільшому черговому засіданні Ради Народніх Комісарів буде заслухано доклад про роботу Центральної Комісії українізації радянської апарату та намітяться заходи для закінчення українізації до установленого урядом часу, тоб-то до 1. січня 1926 року.

КІНО-ФІЛЬМИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ТЕАТРІВ.

Центральна Комісія українізації визнала за потрібне перекласти на українську мову всі написані в кіно-фільмах, призначених для українських кіно-театрів. Підділлові ліквідації української неписьменності при Народному Комісаріатові Осніті У.С.С.Р. доручено перевести в життя цю постанову.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДРУКАРЕНЬ.

Центральна Комісія українізації визнала за необхідне покласти на друкарні відповідальність за грамотний випуск із друку українських книжок, журналів, газет, об'яв, бланків і т. ин. Центральною Комісією вважало, що на посаді українських коректорів повинні бути лише особи, що цілком володіють українською мовою.

НАРАДА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

В найбільшій час Центральною Комісією українізації було скликано нараду представників громадських організацій та профсоюзів для установлення речинців їхньої українізації.

В КРАТНІ НЕВОДІ І СЛІЗ.

ГОЛОС РОЗПУКИ.

Краківський "Час" містить статтю під заголовком "куди пливемо?", в якій вказує на безвихідне становище Польщі. "Від пару місяців — пише "Час" — іде Польща щораз виразніше до тої катастрофи, яка називається фінансовою контролею над Польщею. Перед півтора року Польща могла була ще дістати закордонну позичку".

"Нині — твердить "Час" — вже запізно. Остала ще одна можливість просити Лігу Націй о позичку і контролю Ліги над польською державою, як що не хочеться допустити до господарського краху і в наслідок цього до розрухів".

ЯК ОБДИРАЮТЬ РОБІТНИКІВ.

Польща залежна від французької політики не лише через військові й торговельні договори з Францією. Також сила робітничка — підданці польської республіки, витрачаються за марні гроші для французьких капіталістів. Тисячі робітників гарують в поті чола при найтяжчих роботах по французьких фабриках. З марних заробітків вони обривають собі видатки на найбільш необхідні речі і складають сотки до сотика, щоб видобути з того пекла. Польські консули радили польським робітникам складати свої ошадности в банку Корфантого. Тепер цей банк збанкрутував. Всі робітничі ошадности в сумі 7 мільонів доларів пропали.

МАТИ І СЕСТРА БОТВИНА ВИПУЩЕНІ З ТЮРМИ.

Мати і сестра розстріляного Ботвина, арештовані у зв'язку з убійством Цехновського, випущені з тюрми. Слідство в справі рещти 16 арештованих комуністів має бути швидко покінчене.

ЯК ЛЮДЕ ЖИВУТЬ?

Як люде живуть? — таке питання мусить поставити собі кожний, хто прочитає "останню" статистику домів у Варшаві. Якщо рахувати, що в одній кімнаті повинні нормально мешкати дві особи, то для всього населення у Варшаві треба ще 44,286 нових помешкань. Такою є статистика з 1919 року. Її добувають нині, по 6 роках, для доказів про перелюднення. А що за цих шість літ населення Варшави зросло ще на 100,000 людей, то питання: як люде живуть? — стає ще цікавішим. Не диво, що бідне-населення мусить тиснутися

в одній кімнаті, щоби багатші могли мати по дві і три кімнати на одну особу.

КАТУВАННЯ ЕЛЕКТРИЧНИМ ТОКОМ.

На пленарному засіданні польського союму вперше було зачитано статут тюремного відомства. Під час обговорення цього статута, єврейський посол Зомерштайн на підставі матеріалів соймової комісії заявив, що більшість політичних в'язнів сидять по два роки ув'язнені до суда в найжахливіших умовах.

У в'язниці "Святого Хреста" майже всі в'язні через кепське харчування хоріють на очі. Поліція часто катує політичних в'язнів. Так начальники політичної поліції у Львові Кайдан у своєму кабінеті катує арештованих електричним током, доводячи їх часто до неприємности.

Стрихнів, згвалтування, садизм.

Комуністичний посол Приступа навів низку фактів про те, що арештованих політичних в'язнів отруювали стрихніном, гвалтували арештованих дівчат, ранили жінок в полові органи і т. д.

За катування — нагорода по службі.

Білоруський посол Ярміч зазначив, що у статуті зовсім обминається питання про місця ув'язнення при поліційних учасках, де люде систематично катують.

Член соймової комісії в справі обслукування стану тюрем, п'ястевце Уземло заявив, що становище ув'язнених у польських тюрмах дедалі погіршується. Про це свідчать часті голодовки в тюрмах не тільки політичних, але й карних в'язнів. Багатьох арештованих, навіть підлітків держать у тюрмах по кілька років, після чого на суді визнається їхня невинність.

У Брацлавську поліція з розпорядження прокурора катувала політичних в'язнів у тюрмах. Тих поліція, що винність їх за катування встановлена судовим слідством, підвищується по службі.

Син проти батька.

Двох односельчан Д. Д. Лещинських з Торонто написали в "У.Р.В.", що його батько є прислужником польської шляхти.

А Лещинши їм відповів: Не правда, мій батько більшовик, є сам є прислужником польської шляхти.

І розбері, чого він хоче?

ПЕТРО ПАНЧ.

ПЕРЕГОНИ.

Оповідання.

Глибокою колеєю поміж сірими полями рипів віз із ярмарку. На ньому владку квочкою сиділа баба. В правій руці у неї була нова макітра, а лівою вона тримала з шитками підрешітку. Дід, звівши ноги через полудрабок, немично по підносив голову до гори, то раптом пускав її, від чого об чорні груди замазлась, як вінник, його борода з конопель. Він солодко дрімив. Мишаста кобила, озирюючись на попалені сонцем толоки, теж махала головою і ледве тягла ноги за ногами. Набитий рип'яками хвіст її, як кинутий пажем шлейф, здіймав за собою пухку куряву.

Попереду, на зомлілій толоці, як бородавчак на носі у баби, кучився перелісок. Всі холодики з поля поховались під його зелені кущі, а на дорогу світило лише сонце й на ній топило кобилю й люде.

Раптом за переліском щось ривнуло. Дід лупнув очима, глянув на голі толоки, позіхнув і знову захитав головою. Здається, почало вже й снитись, як наголо крякнуло вже й під самим вухом. Кобила, як від любовних пестощів, здригнулась, повела кривими очима, навіть, на мент прісада і потім розлютовано стрибнула у бік. Баба клапнула носом у полудрабок, дід потилицею дістав макітри — і віз заторкотів по грудках.

Віз, відстрибуючи по баюрам, кинувся в один бік, а в другий, доскочучи шишами порепану землю, шуркнув чибсом автомобіля.

Дід перелякався, хоч баба й думала, що він лютував:

— Та по суди, бодай ти зашморнулась, —

кричав він попереду до кобили, яка й досі ще дробжала, а потім і до машини: — Ну й нарид же настав — бач, як важко їм було звернути. Неначе повназіло, що я з кладдю.

А баба лише сказала: — Ох лишенко, макітра тріснула. — І цупко вцепилась за полудрабки. Автомобіль, здіймаючи куряву й неозираючись, котив далі, але гін за двоє він одразу почав зменшувати ходу, закахлявся, пшикнув і пувистий диму, насмердив шмалемин.

Машинка стала. Дід озирнувся й засмикав віжками:

— Невже звертають, а глянь, ще ти, бабо. Отже й присікаються, що не звернув.

Дід пужалом захоував кобилю, а баба оглянулася і сказала:

— Стоять. Може ти возом зачепив їх: гляди ще вломив що?

— А вони бачили, що я з кладдю їду, хіба тебе засадиш, хоч і на гору, ну й звертали-б іроди.

— Сира я вже пішки ходити.

— Сира, ось зажди, як наженуть, так вони тебе висушать.

— А ти-б краще поганяй.

— Поженеш що кляту самokatку, коли для неї й голоблі мало не то що пужала. Ач, резолюція чортова: ти її по ребрах, а вона тобї хвостом, як праклямацію... Куди оглядаєшся?

Тим часом двоє, що сиділи позаду в машині, зійшли на землю. Один хутко побіг за корчі на заколі, а другий, запаливши цигарку, став поожаті біля машини. Шофер, діставши із бокової шухлядки приладдя, аїг годічерева й поспунався під машинку.

Помітивши це, дід і собі спинив кобилю:

— Стій, розбігаєш, як на скачках.

Потім, передаючи бабі віжки, сказав:

— На, подерж, а я підуподивлюсь, що вони там за оказія.

Зсунувся незграбно з воза і шкутильгаючи на пересиджені ноги, пішов назад.

Біля авта він скинув шапку і уклонився:

— З неділею будьте здорові.

Той, що походжав з цигаркою, був у шкряній курті. На кашкеті була зірка. Відказав байдуже:

— Гарзд.

Дід підійшов ближче, подивився просто в рот пасажирів й запитав неспіло:

— Чи не ося вломилась?

— Ося? Ні, — потім посмішкувато додав: — Конус щось заїдає.

— А звісно, вона штука вутла, може що й заїло. От недалеко ходити: мою кобилю як напали парші, так чуть було зовсім не зайли... Дяк, спасибі йому, порадиш, щоб гусячим пометом — тільки тим і врятували. А бач, ваші садлати в мене стояли, так всякі слова знають: і мітинг, і буржуй, а гусячого помету, щоб кобилю, й не знали.

Він підійшов ближче і ткнув заскорузлими пальцем, як пужалом, у гумову шини:

— Дебелі колеса, у нас таких не роблять. Воно-ж і дьогтю треба сюди, мабуть пахуючого, щоб не вояло.

— Вона маслом змазується, — відповів, розглядаючи діда, товариш у кожанці.

Дід здивувався.

— Масло? Бач, панська штука, а в нас і в кашу його не густо.

Помітивши длюстрові ліхтарі, дід і їх помацав і знайшов, що вони краші навіть за тих, які були коліс біля монополюки.

— А чим же ви їх світите, кажуть же, що нафти тепер мало.

— Електричеством, діду.

— Ну, а ми з бабою каганцем, то й хіба, щоб тільки повечеряти.

Зайшов ще й наперед і побринькав пальцями на радіаторі:

— Невже й тут шильники нужні?

— Нужні, все тут нужне, діду, — крутячи другу цигарку, вже охоче відповідав товариш у кожанці: — то радіатор, куди наливається вода, щоб остидувати машину.

Дід розчаровано махнув бородою:

— Без води й це, значить, не поїде. Воно всяка худоба любить, щоб її напували. Я вчора не взяв черкери, а в місті її не випросити, так моя облігація довгохвоста ледве потягла до дому.

Шофер цокав зі споду молотками, товариш у кожанці крутив третю цигарку, а дід тупав довкола авта, й причмокував. Нарешті він сів біля откритих циліндрів і запитав:

— Ну скажіть мені, будь ласка, де воно сидить те, що везе?

— Тов. Петре, — гукнув перший до другого пасажиря, що повертав від закону, — дід хоче мінитись з нами за кобилю.

Тов. Петро запитав:

— З додачу?

Дід затрусив бородою.

— Мінитись? е, ні. Ви не дивіться, що моя кобила засмоктана, то снопи її затягли, а всі такі вона це за вашу машину справиться. А вже що брачка, так батога й не покажуї. Мені ще скільки до Кантакузівки пертись, а на полудне буду як завгодно.

— На Кантакузівку? оце й добре, — зраділи товариші. — Нам теж туди. От ви й розкажіть нам дорогу.

— Та за мною просто їдте й все. На полудне румучь будемо.

— А ширшого шляху немає туди?

— Е, так це-ж треба вертатись назад, та коло грелби звернути на могилики, а потім над Махаровою леводою на оренду, та тоді вже й на шлях. Це довга справа і на вечір мабуть не встигнете.

(Кінець буде.)

ЧИ ВИ ВЖЕ МАСТЕ

найновішу книжку відомого пролетарського письменника М. ІРЧАНА

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вишла з друку? Якщо немає її в сьмі, або вам і знайоми, то поспрайте купити, а будете мати корисну книжку в хаті. Не тратьте жона вартості навіть тоді, як ви перечекаєте її. Це довша повість з воєнних часів в Галичині і з життя робітництва в Америці. Коли читаєте, то не можете так доки відірватися від книжки, доки не перечекаєте докінця.

Письменник М. Ірчан сам пережив війну і вірно описує всі ті страшні події в старому краю. Читачи "Карпатської ніч" в рівночасно багато вчитесь і то в найбільшій доступній формі, бо ця книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. Надрукована вона на найкращому папері, оладива в артистичним малюнком в двох кольорах.

КУПИТЬ, А НИКОЛИ НЕ ПОЖАЛІТЕ! РОЗПОВІСНОДИТЕ СКРИЗЬ ЦЮ КНИЖКУ.

Висилаються книжки за попередні надіслання грошей. ЦІНА 50 ЦЕНТИВ ЗА КНИЖКУ.

Замовлення з грішми посилаєти на таку адресу:

Ukrainian Labor News
Cor. Pritchard & McGregor
Winnipeg, Man.

Українська робітничая преса не ознака сили і свідомості робітництва. Памятайте про пресовий